

За служебно ползуване!

ПАМЕТНА БЕЛЕЖКА

за срещата на др. Иван Ганев, зам. министър на външните работи на НРБ с др. Константин Оанча, зам. министър на СРР

решаването на някои проблеми, свързани с подготовката на проектодокументите за софийското заседание на Комите на министрите на външните работи на държавите-участнички във Варшавския договор

На 27.03.1988 г., в рамките на срещата на заместник-министрите на външните работи на съюзните страни за досъгласуване на проектодокументите за заседанието на КМВНР, др. Ганев се среща с др. Оанча. Срещата се проведе по искане на българската страна.

Др. Ганев подчерта, че има поръчение от министъра на външните работи на НР България др. Петър Младенов да заяви следното:

Българската страна изразява недоумение по повод позицията на румънската делегация по изходния проект за Меморандум на държавите-участнички във Варшавския договор за укрепване на военната стабилност в Северна и Южна Европа и в района на Средиземноморието, която блокира неговото обсъждане в рамките на подготвителната работа на софийското заседание на КМВНР. Българската страна изказва съжаление, че този прецедент - да не се обсъжда проект на страната-домакин - се случва в столицата на НР България.

По-нататък др. Ганев помоли др. Оанча да доведе до знанието на своето ръководство следните съображения:

Времето за съгласуване на такъв документ е напълно издигнаха комплекс от инициативи за намаляване на противопоставяне в Европа и в частност – в Централна Европа. Достигнати са някои положителни резултати. Положителните тенденции, които се очертават в отношенията между Изтока и Запада след подписването на съветско-американския договор за ликвидация на ракетите със среден и по-малък обseg, все още обаче не намират адекватно и пълно отражение върху обстановката в южната част на континента. Българската страна счита, че мирното настъпление на политическите страни следва да обхване и фланговете на двата политически съюза.

Въпросите на европейския фронт бяха подробно обсъждани на втората среща на средиземноморските неутрални и необвързани страни в Брюксел. Те бяха предмет на дискусия и на неотдавнашната среща на министрите на външните работи на Балканските страни в Белград. Държавите от НАТО също не са "безразлични" към тази проблематика. Както е известно на последната сесия на Блока на най-високо равнище бе обърнато особено внимание на регионалните аспекти на разършаването и сигурността в Европа. Сега съотношението на силите в региона е в полза на Северноатлантическия съюз. Българската страна е обезпокоена от възможността превъзходството на НАТО да се увеличи в следствие от реализацията на плановете за "компенсиране" на подлежащите на ликвидация американски ядрени ракети и модернизацията в конвенционалната област. Тревожни са също намеренията на стратегите на Блока да пребазират самолети F-16 по-близо до нашите граници, както и да увеличат броят на ракетите с морско базиране в басейна на Средиземно море.

В тази обстановка, считаме че Варшавския договор следва да вземе отношение по въпросите, засягащи пряко сигурността на Изтока.

фланг на съюза и конкретно – сигурността на НР България и СР Румъния. Затова бе предложено софийското заседание на КМВНР да приеме документ по проблемите на разърбяването, сигурността и доверието в южна Европа. Според нас интересите на двете страни в тази област съвпадат.

Българската страна спази сроковете, определени в Доклада на работната група по механизма на сътрудничество при връчването на изходните проекти за документи. Считаме, че предложения Меморандум би бил добър резултат от обсъждането на точка 2 от вече съгласувания дневен ред на заседанието на КМВНР.

В изходния проект ние се постаряхме да включим всичко ценно от десаганния наш опит, действителите и реалистични инициативи, издигнати от различни държави през последно време за намаляване на военното противопоставяне на Балканите и Средиземно море. Същевременно сме открити за отразяване на други предложения и допълнения, за внасяне на изменения в проекта за Меморандум. Готови сме да се откажем и от някои идеи, отразени в документа.

Демократичния и творчески дух, който все повече се утвърждава в отношенията между съюзните страни също съдейства за приемането на отделен документ по юга на Европа. Българската страна е очаквала да бъдат изразени някои резерви от страна на централноевропейските съюзници. Но неофициалните консултации, които се водят между Шесте показват разбирането на всички държави-участници във Варшавския договор и готовността им за сътрудничество по тези въпроси. По наше мнение, най-активни по юноевропейската тематика следва да бъдат именно нашите две страни и затова сме учудени от позицията на СРР на срещата на специалните представители за досъгласуване на проектите за документи за софийското заседание на КМВНР.

Др. Ганев подчерта, че министъра на външните работи на НРБългария ще повдигне тези въпроси в беседата си с румънския външен министър на 28.03.1988 г.

В отговор др. Данча заяви, че румънските представители нямат мандат да обсъждат изходния проект за Меморандум. Не трябвало да се драматизира този случай. Въпреки нюансите, позициите на двете страни били общи. Считат, че политическите документи са много, което автоматически би намалило тяхното политическо значение. Изрази неразбиране, че българската страна е предложила 4 изходни проекта за предстоящото заседание на КМВНР.

Като второ съображение той изтъкна, че сега международните отношения са в етап на разведряване, а не на конфронтация и това сме изразили в проекта за комюнике.

На трето място, др. Данча подчерта, че политическата линия в рамките на Варшавския договор се определя от Политическия консултативен комитет, докато КМВНР е само изпълнителен орган. Това за тях бил принципен въпрос. Той заяви, че нямал информация дали генералните секретари са обсъждали въпроса за отделен документ на КМВНР по юга на Европа. Според него, приемането на дневния ред за заседанието на КМВНР не означавало готовност да се публикува такъв документ.

Румънският заместник министър подчерта, че тяхното съгласие да се работи върху проектите на два документа – Комюнике и Обръщение – е жест на неговото ръководство, което ценяло високо състоянието на българо-румънските отношения. По този въпрос др. Чаушеску е предложил лично на заседанието на ПМК на ЦК на РКП да се направи изключение.

Др. Данча обърна внимание на някои въпроси, свързани с процедурната практика при подготовката на документите за софийското за-

седание на КМВНР. Изрази недоволство от факта, че експерти на НРБ, ГДР, ПНР, СССР, УНР и ЧССР са започнали работа по Меморандума, въпреки че е нямало консенсус. Това му напомняло за единствения precedent в рамките на Варшавския договор по повод на "един лош случай" (Вероятно става въпрос за документа от 1968 г. относно събитията в ЧССР, когато СРР не участва в съгласуването) Той подчерта, че ако се спазва духа и принципите на Договора, нямало да има никакви проблеми. Следвало да се очертае ясно "границата на поносимостта" за всички. Др. Данча приведе някои примери за това:

По-нататък румънският заместник министър сподели следните свои съображения по конкретни въпроси:

– По предложението на НРБ, УНР, ПНР за възобновяване работата на групата по механизма. Това бил много важен въпрос, който е от компетенциите единствено на ПКК. Не следвало да се правят опити да се "вкара през задната врата" тази работна група.

– По предложението на ПНР за организация на парламените на държавите-участнички във Варшавския договор. Този въпрос имал политическо измерение и не е от компетенциите на КМВНР, а на самите парламенти и националните ръководства.

– По предложението на СССР за дневен ред на заседанията на Многостранната група за взаимна текуща информация. Въпросите не били от компетенцията на участниците в групата по Протокола и специалните представители.

Др. Ганев предложи като компромис, ние да се съгласим КМВНР да не приема документ по III специална сесия на ООН по разоръжаването, ако се постигне консенсус по Меморандума. Той изрази несъгласие с вижданията на румънския представител за ролята и компетенциите на КМВНР, както и по тълкуването на процедурната практика в рамките на Варшавския договор. Обеща да информира министъра на външните ра-